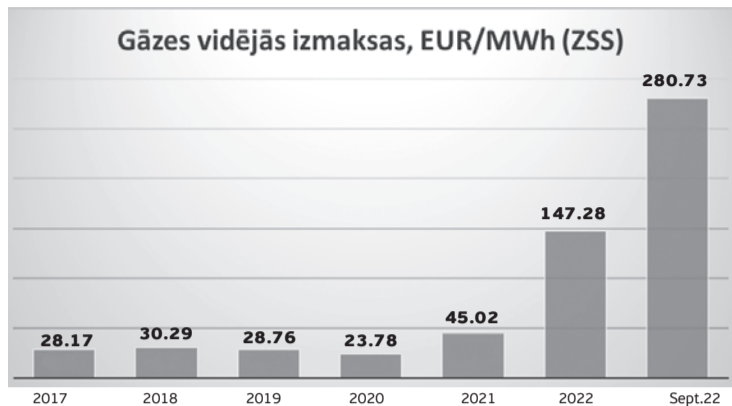

dārgs. Kā ietaupīt?

<< Tikmēr namos, kuros iedzīvotājiem nav iespēju regulēt siltuma radiatorus, uzstādīti apkures balansieri, lai visiem dzīvokļos nodrošinātu daudz maz vienādu temperatūru. "Lai vidējie dzīvokļi nesvīst, bet gala nesalst," pauž E. Zemele. "Šajās ēkās, protams, biežāk būs jāparegulē mājas siltummezgls, kamēr atradīsim to komforta temperatūru. Taču karstā ūdens temperatūru noteikti nemazināsim. Negrasos riskēt ar *Legionella* baktērijas izplatību."

Nerenovēto māju iedzīvotājiem iespēju taupīt faktiski nav. Protams, var izlemt par apkures samazināšanu naktī vai dienā, kad liela daļa iedzīvotāju atrodas darbā, taču arī šajā ziņā vienoties ir sarežģīti – seniori vēlas, lai mājoklī siltāks ir pa dienu, jaunāki cilvēki, īpaši tie, kuriem bērni, savukārt grib, lai apkure intensīvāka ir naktī.

"Nesiltinātās mājās labāk jau tomēr iziet uz kaut kādu kompromisa temperatūru. Labi, lai tie nebūtu 19 grādi, bet, teiksim, 20," pauž E. Zemele.

Viņa paredz, ka būs "grūti laiki", jo cilvēki "ar apkuri ir iebiedēti" – noteikti tiem, kam jau ir parādi par siltumu, tie pieaugs vēl vairāk, un droši vien būšot arī iedzīvotāji, kuri cietīsies līdz pēdējam un apkuri pieslēgs tikai decembrī. "Sakodīs zobus un sēdēs vilnas zeķēs. Drēģnumā, lietū un vējā pelējums būs klāt," saka namu pārziņe, norādot, ka tad viss līdzšinējais darbs, kas ieguldīts namu sakārtošanā, būs sabojāts.

Uz ko taupīt, ja nav variantu?

Jau iepriekš "Kurzemes Vārds" rakstīja, ka bijušajā Rucavas novadā nav nevienas pašvaldības katlumājas, kas nozīmē, ka iedzīvotāji siltumu savos mitekļos gādā sev paši, tostarp daudzdzīvokļu mājās.

Rucavas centrā siltumapgādi iedzīvotāji organizē divos veidos. "Kurzemes Vārdam" pie "Ozolu" mājas izdodas sastapt ne šīs mājas iedzīvotāju. Sieviete šeit dzīvo māsā, kuru tikko apciemojusi. "Cik zinu, visi Rucavā lielajās

mājās paši apkurina, malku gādā paši. Te, kur dzīvo mana māsa, ir kopīgais ar malku apkurināmais katls," saka Maija. Tomēr neviens no pašas mājas sastaptajiem iedzīvotājiem neko vairāk nevēlas pastāstīt par to, kā organizējuši kurināšanu līdz šim un ko darīs šajā apkures sezonā – vai un cik taupīs, vai ir aprunājušies par malkas taupības pasākumiem.

Savukārt, pēc iedzīvotāju stāstītā un no redzamā pie mājām – no katra dzīvokļa izbūvētiem skursteņiem, kas pa māju korpusiem visbiežāk salaisti kopā vienā dūmenī, – "Kalvēs", "Liedagos", "Purenēs" un "Mājā Nr. 7" (nosaukumi ņemti pēc informācijas jaunākajā kartē) katrā dzīvoklī ir pa plītij vai krāsnīnai jeb katram apkure atsevišķi. Sildies, cik gribi un kad gribi. Vai tā būs arī šajā apkures sezonā? Turklāt neviena no mājām nav siltināta.

"Katrs pats kurinām, katram ir plīts un krāsnīņas, kopīga katla nav," saka rucavniece Sandra no "Kalvēm". "Pērkam par dārgu naudu malku!" viņa uzsver. Viņas kaimiņiene Valentīna iztērējusi ap 200 eiro malkai divu istabu dzīvokļa apkurināšanai ar vienu plīti šai sezonai, bet Sandra – 300. "Līdz pavasarim izkurinās, pietiks," saka Sandra.

"Kāda tur taupīšana, ja ir auksts? Tad atliek tik kurināt!" uzsver Valentīna. Sandra piemin, ka arī uz silto ūdeni, kuru uzsilda boilerī ar elektrību, ne-taupīs. "Bērni aug, drēbes arī ir jāmazgā un jāmazgājas pašiem!" uzsver rucavnieces.

Pensionārs Roberts Stirna mājas ārpusē zem balkona un gala sienas sakrāmējis žūšanai sagādātās malkas pagalmā. "Īsti nav šķūņa," viņš saka, pamatojums, kādēļ malku glabā šādi.

"Malku sagādāju barterī – man palīdz ar malku, es atkal palīdzu kaut ko no sevis," viņš saka, paužot, ka, tā kā sevi nodrošina ar malku pats, tad par ietaupīšanu nav domājis. "Šī ir betona māja, nav variantu, ir jākurina, tur tad nav ko taupīt!" viņš uzsver. "Kā katrs mācējies, tā ietaisījies sev sildīties. Vieni uz malku, citi ar elektrību. Man ir vienistabas

dzīvoklis, siltummūris ar plītiņu, arī vannasistabu atsevišķi var iekurināt," saka vīrietis.

Tadaiķu pagasta vienas daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāji, kuri uz maiņām paši uztur siltumu, norāda, ka viņiem iespēju taupīt sarežģīta situācija, ka mājā dzīvo pensionāru pāris, kas visu dienu no mājas neiziet. "Viņiem vajag siltumu. Tā mēs, pārējie, no rītiem izejam un pārrodāmies, sākot no pulksten 16, varētu kurināt tikai pēcpusdienā," saka mājas iedzīvotājs Laimonis.

Bērni un pensionāri: kopīgais un atšķirīgais

Dienvidkurzemes novadā apkures sezona vēl nav sākusies, bet skaidrs ir viens – ieguvējas jau līdz šim bijušas daudzdzīvokļu mājas, kuras paspējušas iesaistīties energoefektivitātes celšanas pasākumos, uzsver pašvaldības pārstāvis, "Aizputes namu" un "Durbes KS" valdes loceklis Mārtiņš Grundmanis. Noteikti šī sezona daudzdzīvokļu mājām dos mācību un secinājumus, ko darīt tālāk, ar ko sākt, lai mazāk jāmaksā par apkures rēķiniem.

"Jo māja iepakota siltākā kažokā, jo tā pati par sevi ir siltāka un ir mazāks siltuma zudums un patēriņš," saka speciālists. Ja izdarīti kompleksi pasākumi – ēka siltināta, saremontēti siltummezgli, nomainīta apkures sistēma, ļaujot katram dzīvoklim individuālu siltuma patēriņa regulēšanu – tā ir liela iespēja taupīt vairāk. Varot sasniegt pat 40% ietaupījumu.

Bet nav obligāti uzreiz veikt visus taupības pasākumus, gana būs arī ar to, ja savedīs kārtībā siltummezglus, kas tādā gadījumā ļauj regulēt siltumdevi mājai. "Protams, tie, kuriem ir iespēja to darīt, varēs nogriezt zemākas temperatūras un to darīs," saka M. Grundmanis.

Viņš pastāsta, ka Durbes pusē ir nami, kuru iedzīvotāji viņam norādījuši, lai apkuri nepieslēdz maksimāli ilgi. "Cietīsies līdz pēdējam," viņš komentē iedzīvotāju nostāju.

"Nesam pašvaldība, kurai tarifi būtu paši lielākie, otrkārt, grūti spriest, kāda būs ziema laikapstākļu ziņā. Esam visi nobijušies no tā, ka būs krīze un dārgi, bet varbūt nebūs tik traki. Janvārī varētu būt pirmie izvērtējumi, kā tiekam galā," viņš pauž, prognozējot, ka noteikti iedzīvotājiem atkarībā no ienākumiem un statusa būs domstarpības un diskusijas, ko darīt ar telpu temperatūru. "Ģimenes, kurās ir mazs bērns, gribēs, lai ir siltāk, bet pensionārs ar minimālo pensiju – lai mazāk jāmaksā," teic M. Grundmanis. ▀

EKSPERTS

Jāslēdz iekšā, citādi vēlāk būs nenormāls patēriņš

Aldis Greķis, ēku energoefektivitātes eksperts

Pats sākums taupīšanai ir elementārs energomonitors, jo iedzīvotājiem ir jāzina, cik viņi tērē. Jaunām vai nosiltinātām ēkām patēriņš ir 50 – 60 kilovatstundas uz kvadrātmetru gadā. Padomju laikā būvētajās ēkās, kur nekas nav darīts, tērē vismaz trīs reizes vairāk. Ja tērējam vairāk jau par simt kilovatstundām gadā, tas nozīmē, ka enerģijas ietaupījums vajadzētu būt daudz lielākam. Ēkās, kas jau maz tērē, var samazināt patēriņu tikai uz komforta rēķina.

Nākamais – jāskatās iespējas regulēt sistēmu. Atjaunotās ēkās iebūvē tā saucamo horizontālo apkures sistēmu, kad katrs pats var regulēt savu dzīvokli. Protams, jāregulē nepārspīlējot, jo, samazinot temperatūru zemāk par 16 grādiem, gaisa mitruma dēļ tas vairs nav labi ēkas konstrukcijām, tāpat mitri kļūst apģērbi, grāmatas.

Mājās ar vecajām sistēmām situācija ir smagāka. Pārvaldnie-

kam vajadzētu saprast, kuri ir pēdējie dzīvokļi, kur nonāk siltums, un komunicēt ar to iemītniekiem. Ja siltummezglā samazina temperatūru, tad var sanākt, ka augšējais stāvs, kur staigā šortos, saka, ka var griezt mazāku, bet pirmā stāva galā ir desmit grādi.

Daudzi tagad domā par siltuma uzskaiti, uzliekot alekatorus un termoregulatorus – tad augšējais stāvs cilvēks būs ieinteresēts samazināt temperatūru, bet apakšējiem pietiktu. Diemžēl, tā ir problēma, ka lielākajā daļā ēku regulēt nevar neko, var tikai pateikt – labi, kopā samazinām!

Tie, kas jau agrāk tērēja daudz, pašreiz taupa. Jau prasās iedot siltumu, lai māja nekļūtu mitra, bet neviens neslēdz apkuri. Tas ir slikti un nav pareizi. Tiem, kas varbūt izturēs oktobri, novembrī būs nenormālie patēriņi, lai mitrumu dabūtu ārā. Apkure ir jālaiž agrāk, bet ar zemu temperatūru, lai uzturētu konstrukcijas, lai tās nav mitras. Ja bērni sals, cilvēki tāpat sildīs ar elektrību. Mājai sitīs korķus ārā, un nekas lētāk arī nesanāks.

Iedzīvotājiem nez kāpēc ir grūti vienoties siltināt bēniņus, pirmajā stāvā liekas, ka ir vienalga, kas notiek piektajā, taču siltumu māja patērē kopā. Tāpat siltumu laiž ārā smēķētāji kāpņu telpās, kuri tur vēdina, arī cilvēki, kuriem nevar iemācīt aizvērt abas ārdurvis. Bieži vien pagrabos nepievērš uzmanību cauruļvadu izolācijai, un tad tur ir siltāks nekā dzīvokļos. Ja vēdinām, tad atveram logu, izvēdinām un veram ciet, nevis turam pavērtu visu laiku. ▀

UZZIŅAI

- Valdības lēmums paredz, ka laika periodā no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim dzīvojamās mājas pārvaldītājam jānodrošina atbilstoši apkures sistēmas iestatījumi, lai dzīvokļos gaisa temperatūra nepārsniegtu +19 °C, bet telpā ar vizuālo gaisa temperatūru tā nedrīkst būt zemāka par +18 °C.
- Vienlaikus saglabāta iespēja, ka dzīvojamās mājas kopīpašnieki vai dzīvokļu īpašumu mājā – dzīvokļa īpašnieki – var lemt par augstāku telpu gaisa temperatūras nodrošināšanu dzīvojamajā mājā.
- No šā gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim dzīvojamās mājas pārvaldītājam ir tiesības nedaudz vai īslaicīgi samazināt karstā ūdens temperatūru, ja ir ievēroti priekšnoteikumi, lai izvairītos no *Legionella spp.* baktēriju intensīvas vairošanās. Normatīvajā regulējumā noteikts, ka karstā ūdens temperatūra izejā no siltummaiņa nevar būt zemāka par +55 °C.
- Lēmumu par minimālo pastāvīgi nodrošināmo karstā ūdens temperatūru izejā no siltummaiņa jāpieņem mājas pārvaldniekam vai dzīvojamās mājas īpašniekiem. Mājas pārvaldītājam noteikts pienākums vismaz piecas darbdienu iepriekš informēt iedzīvotājus par profilaktiskajiem individuāli veicamajiem pasākumiem dzīvokļu īpašumos *Legionella spp.* baktēriju izplatības ierobežošanai.

AVOTS: EKONOMIKAS MINISTRIJA